

JAMMALA KULKI YLI MAAN Jukka Behmin (s. 1973) uusin romaani Ja Jumala kulki yli maan (Docendo 2022) on mielenkiintoinen lukukokemus. Kirjassaan uudistumiskykyinen kouvolaalainen kirjailija on päästänyt mielikuvituksensa valloilleen, ja lopputulos poikkeaa ilmeisesti melko paljon hänen aikaisemmasta tuotannostaan. Romaanin nimi on juhlavan uskonnollinen. Teoksen runkona toimiikin Toisessa Mooseksen kirjassa kuvatut Jumalan langettamat vitsaukset Egyptin kansalle ennen Israelin lasten vapautumista orjuuden ikeestä. Kyseessä on nykyaikaan ja toisenlaiseen ympäristöön vapaasti soviteltu Exodus-kertomus. Romaanin tapahtumapaikkana on kuvitteellinen Jaakonkylän kaupunki, joka muuttuu yhtäkkiä koko maailman mielenkiinnon kohteeksi, kun kaupungin läpi virtaavan joen vesi muuttuu vereksi. Kirjailijalla on tainnut olla pilkettä silmäkulmassa, sillä muutoin niin lennokkaasti kirjoitetun romaanin päähenkilö on nimeltään tylsästi Jaakko Jaakkola, joka työskentelee toimittajana yhtä tylsän tuntuissa Jokilaakson Uutisissa. Kirjassa on monta tarinaa päällekkäin; yksi niistä on toimittaja Jaakkolan työstämä romaanikäsikirjoitus kotikaupunkinsa kovista koettelemuksista. Monet muutkin Jaakonkylän asukkaat pääsevät esiintymään romaanissa ikään kuin omalla äänellään. Pastori Micky Hurmevaaralla on kaupungissa oma seurakuntansa, Pyhä Lasaruksen Ylösnousemuksen Kirkko, jolla on käytössään Lasarus-Keskukseksi ristitty temppele. Kirjailija kuvailee lempeällä ironialla ja toisinaan terävällä sarkasmillakin äärikarismaattisen sananjulistajan ja hänen fanaattisten seuraajiensa puheita ja edesottamuksia. Kiinnostavia hahmoja ovat myös Jokilaakson Uutisia omatekoisilla runoillaan ah-disteleva pöytälaatikkokirjailija Salzabar Mokka, lukihäiriöinen huonoa suomea kirjoittava somevaikuttaja Nelli Juvonen sekä totinen ja kuivakiskoinen ylikonstaapeli Aarne Haukka. Lyhyilläkin kuvauksilla kirjailija on onnistunut luomaan heistä eläviä ja muista erottuvia persoonia. Romaanin tyyli ja näkökulmat vaihtuvat koko ajan. Mukaan mahtuu mm. tiukkaa poliisikuulustelua, koomista rakkauskertomusta ja virallisen näköisiä loppuliitteitäkin. Monet kohdat voi varmaan tulkita mustaksi huumoriksi ja parodiaksi nykyajan uutisoinnista. Kenties kirjailijan pohjimmaisena tarkoituksena on ollutkin heitellä osuvia piikkejä median ja netin keskustelupalstojen suuntaan romaaninsa takaa? Pääministerin tyhjän-päiväisiin seurapiirijuttuihin ja hatusta heitettyihin lausuntoihin viitataan romaanissa tuon tuostakin. Rivien välistä voi myös lukea kriittisiä kannanottoja koronapandemiasta seuranneeseen ylireagointiin.

Suora lainaus kuvannee parhaiten kirjan ydinsanomaa: "... mutta toisaalta elimme suvaitsevaista aikaa, jossa kukin sai julistautua kirjailijaksi, taiteilijaksi, terapeutiksi, elämänhallinnan ohjaajaksi tai sisustussuunnittelijaksi, jos koki sydämessään olevansa sellainen." Ja Jumala kulki yli maan on kokeellinen ja hieman vaikea teos, mutta jos sen malttaa lukea ajan kanssa, sen voi ymmärtää syvemmällä tasolla. Mikko Haaksluoto, Kotka